

Stav šejha el-Usejmina po pitanju opravdanja neznanjem

[Bosanski – Bosnian – بوسني]

www.islamqa.info

Prijevod:

Mirza Musić

Revizija:

Ersan Grahovac

2014 - 1435

IslamHouse.com

﴿قول الشيخ العثيمين في مسألة العدر بالجهل﴾

« باللغة البوسنية »

موقع الإسلام - سؤال وجواب

ترجمة:

مرزا موستنش

مراجعة:

أرسان غراهوفاتس

2014 - 1435

IslamHouse.com

Stav šejha el-Usejmina po pitanju opravdanja neznanjem

Pitanje:

Koji je stav šejha Ibn el-Usejmina po pitanju opravdanja neznanjem u velikom širku? Slušao sam i čitao od njega dva različita govora. Jedne prilike je u programu *Nurun ala el-Derb* odgovorio onome koji ga je upitao o muslimanima koji obožavaju kabure, riječima: „Ovo ukazuje na neznanje onoga koji pita kada takve naziva muslimanima.“, dok je druge prilike odgovorio da pri takvima ostaje propis islama radi neznanja u kojem se nalaze, i nepostojanju onih koji bi ih opomenuli. Pa da li šejh ima dva stava po ovom pitanju, jedan stari, a drugi novi za koji smatra da je ispravan? Koji od ova dva stava je ispravan i podupiru ga šerijatski dokazi?

Odgovor:

Zahvala pripada Allahu,

Nismo bili u stanju pronaći govor šejha el-Usejmina kojeg navodiš da se nalazi u *Nurun ala el-Derb*, ali smo našli njegov stav u većini njegovih štampanih knjiga, kao i u fetvama na audio snimcima, te pri tome

nismo uvidjeli da se tu nalazi neka proturječnost, niti pobijanje govora, niti da ima povratka od nekog od njegovih stavova. Stoga možemo navesti sažeto govor šejha, Allah mu se smilovao, po pitanju opravdanja neznanjemu sljedećim tačkama:

1. Osnova kod šejha, Allah mu se smilovao, je da opravdava neznanjem, štaviše, on smatra da niko nije u stanju donijeti dokaz da onaj koji je u neznanju nema opravdanje, te smatra da ukoliko ne bi imalo opravdanja neznanjem ne bi bilo nikakve koristi od poslanika, nego bi ljudi bili zaduženi obavezama shodno svojoj iskonskoj prirodi (fitri) koju nose pri sebi, te ne bi bilo potrebe da se šalju poslanici.

2. Nema razlike u opravdanju neznanjem između akide¹ i praktičnih pitanja vjere.

3. Nema razlike u opravdanju neznanjem između jasnih i skrivenih pitanja, zato što je jasnoća i nejasnoća stvar koja se vraća kako na područje gdje se dešava, tako i na samog pojedinca.

4. Kufr koji izvodi iz vjere može biti ubjeđenjem, govorom, djelom ili ostavljanjem djela. Šejh se ne razilazi sa stavom da takvo djelo izvodi iz vjere, već je razlika u

¹ Akida je nauka o islamskom vjerovanju, i predstavlja skup znanstvenih tema koje su vjerodostojno prenešene u tekstovima Kur'ana i Sunneta.

samom spuštanju tog propisa (kufra) na određenog pojedinca, jer pojedinac može biti opravdan (neznanjem) pa da ne bude nevjernik.

5. Čovjek koji bi počinio kufr neće biti nevjernikom ako je neznalica, ne poznaje šerijatski propis djela koje čini, ili je možda upitao nekog od učenjaka pa je dobio odgovor koji mu dozvoljava takvo djelo, a biti će nevjernikom ako se nad njim uspostavi dokaz (pojasni mu se), otkloni mu se sumnja i nerazumijevanje.

6. Nije svakom onom ko priziva da je neznalica to prihvaćeno od njega. Možda je takav nemaran u sticanju znanja, ne želi da pita, a možda, čak, bude i od oholnika koji ne želi da prihvati istinu i ne teži da dođe do nje. Svi ovi navedeni nemaju opravdanja kod šejha, Allah mu se smilovao.

Od onih koji nisu ispunili svoju obavezu (u traženju znanja o određenom pitanju) izuzima se onaj kome ni na kraj pameti nije palo da je određeno djelo zabranjeno, a u njegovoj blizini nema niko od učenjaka koji bi ga opomenuo. Takav bi u tom stanju imao opravdanje.

7. Što se tiče neznalice koji je u osnovi nevjernik, na takvog se primjenjuju propisi nevjernika na ovom svijetu, dok se njegovo stanje na onom svijetu vraća Allahu, a ispravno je da će takav biti stavljen na kušnju

(ispit). Neznalica koji se pripisuje islamu, a činio je djela koja izvide iz vjere, na takvog se u vanjštini primjenjuju propisi islama, a njegovo stanje na onom svijetu će biti vraćeno Allahu.

8. Šejh, Allah mu se smilovao, spomenuo je dokaze iz Kurana, Sunneta i govora učenjaka koji podupiru ono što smatra kao ispravno po ovom pitanju, i objasnio je da je ovo stav šejha Muhammed ibn Abdulvehhaba, Allah mu se smilovao, a ne kako su to neki pogrešno shvatili.

Sada ćemo opširnije navesti nešto od govora šejha kojeg smo naveli sažeto, a onaj koji želi saznati opširnije neka se vrati na ono što budemo naveli kao izvor:

1. Upitan je šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin, Allah mu se smilovao, o opravdanju neznanjem u stvarima vezanim za akidu, pa je odgovorio: „Razilaženje po pitanju opravdanja neznanjem je kao i svako drugo razilaženje u fikhskim pitanjima koja su vezana za idžtihad,² a možda se nekada čak radi i o čisto jezičkom razilaženju (tj. u načinu izražavanja istog stava od strane raznih učenjaka), radi spuštanja propisa na

² Idžtihad je nastojanje izvođenja pravila ahkama kojima se rješavaju problemi o kojima u Kur'anu i Sunnetu ne postoji izričit i detaljan propis, analogno sa stvarima koje su jasno i detaljno objašnjene.

određenog pojedinca. To znači da su svi složni oko toga da je određeni govor, neko djelo ili ostavljanje nekog od djela nevjerstvo, međutim, da li se taj propis može primijeniti na dotičnu osobu koja je počinila to djelo, i nema prepreke za to, ili se to ne odnosi na njega zbog manjkavosti nekih od uslova ili postojanja stvari koje bi sprečavale da se taj propis odnosi na njega. Ovo je zbog toga što se neznanje o onom koga tekfirimo³ dijeli u dvije kategorije:

Prva:

Osoba koja je druge vjere (mimo islama), ili se karakteriše kao onaj koji nije niti jedne vjere, a nije mu niti padalo na pamet da vjera nije u skladu s onim na čemu je on. Na takvog se odnose vanjski propisi na ovom svijetu, a na onom svijetu će njegov slučaj biti u Allahovoj volji. Ispravnije mišljenje je da će takav biti stavljen na ispit na Ahiretu s čim Allah htjedne, a Allah zna ono što bi oni radili. Mi znamo da on neće ući u Vatru osim radi grijeha kojeg je počinio, shodno riječima Uzvišenog: *Gospodar tvoj neće nikome nepravdu učiniti.*⁴

³ Tekfiriti znači proglasiti nekog nevjernikom, a u većini slučajeva se odnosi na spuštanje tog propisa na nekog ko je u osnovi musliman.

⁴ Sura el-Kehf, 49.

Kažemo: Na njega se odnose vanjski propisi na ovom svijetu (tj. propisi nevjerstva), jer takav ne pripada islamu, zato i ne može imati njegov propis, a napomenuli smo da je ispravno da će biti stavljen na ispit na onom svijetu; jer se oko toga prenose mnoge predaje koje navodi Ibn Kajjim, Allah mu se smilovao, u svojoj knjizi *Tarikul-Hidžretejni*, kada govori u osmom mišljenju po pitanju djece mušrika (mnogobožaca), o četrnaestoj skupini.

Druga:

Da bude od osobe koja pripada islamu, ali je živio čineći to djelo kufra, a nije znao da je ta stvar suprotna islamu, niti ga je na to neko upozoravao. Na takvog se primjenjuju vanjski propisi islama, dok će na drugom svijetu njegov slučaj biti vraćen Allahu, Silnom i Uzvišenom, na što ukazuju Kur'an, Sunnet i govor učenjaka.

Od Kur'anskih dokaza je govor Uzvišenog: ***I Mi nismo nikog kažnjavali dok ne bi poslanika poslali.***⁵

Te govor: ***A Gospodar tvoj nikad nije naselja uništavao dok u njihov glavni grad poslanika ne bi poslao, koji im je dokaze Naše kazivao. I Mi smo samo***

⁵ Sura el-Isra', 15.

*onda naselja uništavali kad su stanovnici njihovi nasilnici bili.*⁶

I govor: *O poslanicima koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakva opravdanja pred Allahov imali.*⁷

Zatim govor: *I Mi nismo slali niti jednog poslanika osim da govori govorom naroda svog, da bi im pojasnio, pa bi Allah ostavljao u zabludi koga želi, a na pravi put upućivao koga želi.*⁸

Te govor: *A Allah nije nijedan narod u zabludi odvodio nakon što bi ih uputio, a da im nije prije objasnio kako da bogobožni budu.*⁹

I govor: *A ova Knjiga koju objavljujemo jest blagoslovljena, zato je slijedite i budite bogobožni da bi vam se milost ukazala. I zato da ne kažete: „Knjiga je objavljena dvjema skupinama prije nas, ali mi ne znamo da je čitamo kao oni.“, i da ne kažete: „Da je Knjiga objavljena nama, bolje bismo se od njih držali pravog puta.“ Pa objavljuje vam se, eto, od Gospodara vašeg jasan dokaz i uputstvo i milost.*¹⁰

⁶ Sura el-Qasas, 59.

⁷ Sura en-Nisa', 165.

⁸ Sura Ibrāhim, 4.

⁹ Sera et-Tewbe, 115.

¹⁰ Sura el-En'am, 155-157.

I još mnogi drugi ajeti koji dokazuju da uspostavljenje dokaza nad nekim ne biva osim nakon što mu dođe znanje i objašnjenje.

Što se tiče Sunneta:

Od Ebu Hurejre, neka je Allah s njim zadovoljan, se prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu ‘alejhi ve sellem, rekao: „**Tako mi onog u Čijoj je ruci Muhammedova duša, neće za mene čuti niko od ovog ummeta,¹¹ bio jevrej ili kršćanin, a zatim umre ne povjerovavši u ono s čim sam poslat, a da neće biti stanovnik Vatre.**“¹²

Što se tiče govora učenjaka, navodi se u djelu *El-Mugni*: „Pa ako bi neko bio od onih koji ne poznaju obaveze, kao neko ko je tek prihvatio islam, te onaj koji je odrastao u neislamskoj sredini, ili zabačenom predjelu daleko od civilizacije i učenih, neće mu se presuditi s kufrom.“¹³

Šejhul-Islam Ibn Tejmijje u svojim fetvama, koje je sakupio Ibn Kasim, je rekao: „Ja uvijek, a onaj koji je boravio sa mnom to dobro zna, najviše od svih ljudi izbjegavam da neku određenu osobu pripišem kufu, velikom grijehu i nepokornosti, osim ako znam da je nad

¹¹ Tj. naroda kojima je on poslan .

¹² Bilježi ga Muslim, 1/134.

¹³ Vidjeti: *El-Mugni*, 8/131.

njim uspostavljen poslanički dokaz. Ako bi neko radio u suprotnosti s tim, nekada bi postao nevjernikom, nekada velikim grijешnikom, a nekada prijestupnikom. Tvrdim da je Uzvišeni Allah oprostio ovom ummetu ono što greškom urade, a ta greška obuhvata kako pitanja vezana za stvari koje su teorijsko-ideološkog karaktera, tako i stvari koje su praktične prirode. Naši ispravni prethodnici su se razišli u mnogim pitanjima a da niko od njih nije nekog drugog smatrao nevjernikom, velikim grijешnikom, niti prijestupnikom...“, sve dok nije došao do riječi: „I potvrdio sam da ono što se prenosi od ispravnih prethodnika i učenjaka o uopštenom tekfiru nekog ko bi rekao neki određeni govor, i to je istina, ali potrebno je razdvojiti između opšteg propisa i spuštanja tog propisa na pojedinca...“, sve dok nije rekao: „Tekfir spada u oblast prijetnji, tako da ako bi neki govor poricao ono što je Poslanik rekao, sallallahu ‘alejhi ve sellem, možda bi takva osoba bila od onih koji su tek prihvatili islam, ili koja je odrasla u zabačenim predjelima, i takva osoba ne bi postala nevjernikom tim poricanjem sve dok se nad njim ne uspostavi dokaz. Može biti da taj čovjek nije čuo za dokaz (koji ukazuje na zabranu), ili je došao do njega, ali ga nije smatrao vjerodostojnim, a možda se čak nešto

drugo isprijecilo što ga je natjeralo na tumačenje tog dokaza, iako ga to čini onim koji je pogriješio.“¹⁴

Šejhul-islam Muhammed ibn Abdulvehab u djelu *Ed-Durer es-Senije* je rekao: „Što se tiče tekfira, ja proglašavam nevjernicima one koji poznaju vjeru poslanika, te nakon što su je spoznali grde je (psuju i kritikuju), sprečavaju ljude od nje, i neprijateljuju s onima koji je praktikuju. Takve ja smatram nevjernicima.“¹⁵

Takođe je rekao: „Što se tiče laži i iznošenja izmišljotina (protiv nas) to je zbog njihovih tvrdnji da mi tekfirimo ljude u cjelini i da obavezujemo ljude koji mogu praktikovati svoju vjeru na hidžru¹⁶ ka nama. Sve navedeno je laž i izmišljotina kojom odvrćaju ljude od Allahove vjere i vjere Njegova Poslanika. Ako ne tekfirimo one koji su kod kipova (veličaju ih i obožavaju) Abdulkadira, te koji su na kod kipa Ahmeda el-Bedevija i sličnih njima dvojici radi neznanja koje je pri njima, te nedostatku onih koji bi ih opominjali, pa kako onda može neko tvrditi da tekfirimo nekoga ko se ne iseli kod nas, ne tekfiri druge i bori se?“¹⁷

Pa ako je ovo ono na što aludiraju tekstovi Kur'ana, Sunneta i govora učenjaka onda je to radi

¹⁴ Vidjeti: *Medžmu'ul-Fetava*, 3/229.

¹⁵ Vidjeti: *Ed-Dureru es-Senije*, 1/56.

¹⁶ Šerijatski propisano iseljenje iz nevjerničke sredine u islamsku.

¹⁷ Vidjeti: *Ed-Dureru es-Senije*, 1/66.

mudrosti Uzvišenog Allaha, Njegove blagosti i naklonosti, tako da nikoga neće kazniti prije nego ne bude imao opravdanje kod Njega. Razumi ne mogu dosegnuti koja su to Allahova prava kod ljudi, jer da može onda uspostavljanje dokaza nad ljudima ne bi bilo slanjem poslanika.

Osnova kod onih koji se pripisuju islamu jeste da ostaju pri tome sve dok se ne dokaže suprotno (izlazak iz islama), shodno šerijatskim dokazima, tako da je obaveza prije nekog proglasimo nevjernikom da se obazremo na dvije stvari:

Prva: Da trebamo posjedovati dokaz iz Kurana ili Sunneta da je ta stvar djelo koje izvodi iz islama, da ne bi govorili o Allahu nešto što je neistina.

Druga: Spuštanje propisa na određenog pojedinca, tako da treba da se ispune svi uslovi kako bi smo ga mogli protekfiriti ili otklone sve zapreke koje bi to sprečavale.

Od najvažnijih uslova za to jeste da poznaje da je prijestup (djelo) koje je počinio djelo koje izvodi iz islama, shodno riječima Uzvišenog: ***Onoga koji se suprostavi Poslaniku, a poznat mu je pravi put, i koji pođe putem koji nije put vjernika, pustićemo da čini šta hoće, i bacićemo ga u Džehennem – a užasno je on***

boravište!¹⁸, tako da je za uslov da neko bude kažnjen Vatrom postavio suprostavljanje Poslaniku nakon što mu je pojašnjena uputa. Međutim, da li je obaveza da bude upoznat šta proizlazi iz tog djela koje čini, od nevjerstva i sl., ili je dovoljno samo da zna da je to djelo prijestup i suprotno islamu iako ne zna šta ono prouzrokuje (tj. iako ne zna da je to kufr).

Odgovor: Ono što je bliže ispravnom mišljenju, jeste da je drugo ispravno, tj. da je samo njegovo poznavanje da je to djelo prijestup dovoljno u spuštanju tog propisa i onoga što proizlazi iz toga, jer je Vjerovjesnik, *sallallahu ‘alejhi ve sellem*, obavezao kefaret¹⁹ za onoga koji opći sa ženom danju u mjesecu ramazanu, jer je on znao da je to prijestup iako nije znao za propis iskupa, kao što se zinalučar (bludnik) koji je oženjen i zna za zabranu zinaluka treba kamenovati, čak i ako bi bio nezalica po pitanju onog što sljeduje za njegov zinaluk, jer da je znao možda ne bi počinio to djelo.

Uglavnom, poenta je da je nezalica opravdan u onome što kaže ili učini u stvarima koje su kufr, kao što je opravdan u stvarima koje kaže ili učini a koje su od

¹⁸ Sura en-Nisa', 115.

¹⁹ Šerijatski iskup za prijestup koji se počinio u nekim od islamskih obreda.

velikih grijeha, shodno dokazima iz Kur'ana, Sunneta, te prihvaćenih stavova i govora učenjaka.²⁰

Upitan je šejh Allah mu se smilovao: „Pročitali smo vaš odgovor na opravdanje neznanjem i u kojim slučajevima je dozvoljeno tekfiriti, ali nalazimo u knjizi *Kešf eš-Šubuhāt* od šejha Muhammeda ibn Abdulvehaba, da ne opravdava neznanjem, a takođe i u njegovoj knjizi *Et-Tevhid*, iako si ti spomenuo u svom odgovoru između ostalog govor šejha Muhammeda ibn Abdulvehaba, i Ibn Tejmijje u *Fetvama*, zatim Ibn Kudame u knjizi *El-Mugni*. Molimo vas da nam to pojasnite?“

Pa je odgovorio: „Šejhul islam Muhammed ibn Abdulvehab, Allah mu se smilovao, spomenuo je u svojim pismima da ne tekfiri nikog zbog neznanja koje je pri njemu, a to što je rekao u knjizi *Kešf eš-Šubuhāt* da ne opravdava neznanjem, može se protumačiti kao neznanje koje je prisutno pri nekome zbog manjkavosti u trudu da se stekne znanje, kao npr. da zna da postoji nešto što se suprostavlja onome na čemu je on, ali ne želi da se

²⁰ Vidjeti: *Medžmu'u fetavaš-šejh Usejmin*, 2., odgovor na pitanje br. 224.

potrudi i sazna, nego to olahko shvata. Takav ne bi imao opravdanja u neznanju.“²¹

Takođe je upitan šejh, Allah mu se smilovao, da li će čovjek imati opravdanja u neznanju u stvarima koje su vezane za tevhid ²², pa je odgovorio: „Opravdanje neznanjem prisutno je u svemu u čemu rob može robovati svome Gospodaru, jer je Uzvišeni i Slavljeni Allah rekao: ***Mi objavljujemo tebi kao što smo objavili Nūhu i vjerovjesnicima poslije njega,***²³ sve dok nije Silni i Uzvišeni rekao: ***o poslanicima koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakva opravdanja pred Allahom imali.***²⁴

Te radi govora Uzvišenog: ***A Mi nijedan narod nismo kaznili dok poslanika nismo poslali!***²⁵

Te radi govora Uzvišenog: ***A Allah nije niti jedan narod u zabludi odvodio nakon što bi ih uputio, osim da im nije prije objasnio kako da bogobožni budu.***²⁶

Te shodno riječima Vjerovjesnika, sallallahu ‘alejhi ve sellem: **Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja**

²¹ Preuzeto sa dersova i fetvi Mekanskog harema, god.1411., sa kasete 9., strana A.

²² Znanje o Allahu, Njegovoj jednoći itd.

²³ Sura en-Nisa', 163.

²⁴ Sura en-Nisa', 165.

²⁵ Sura el-Isra', 15.

²⁶ Sera et-Tewbe, 115.

duša, neće čuti za mene niko od ovog ummeta,²⁷ jevrejin ili kršćanin, a da ne povjeruje u ono s čime sam došao a da neće biti od stanovnika Vatre.'

Mnogo je tekstova koji govore o tome, pa ko bude neznalica takav neće biti kažnjen zbog neznanja koje je pri njemu, bez obzira o kojoj se stvari radilo u vjeri, ali moramo znati da ima neznalica koji su prkosnici, tj. kada mu se spomene istina, on ne želi da je sazna, niti da je slijedi, nego želi da bude na onome na čemu su bili njegovi šejhovi (ugledni od naroda), te oni koje veliča i slijedi. Takav, u biti, neće imati opravdanje, zato što je do njega došao dokaz, što je, u najmanju ruku, trebalo da mu izazove nedoumicu, koju je trebao ispitati i istražiti ne bi li došao do istine. Ovaj koji veliča one koje slijedi je poput ljudi o kojima Uzvišeni Allah kaže: ***Mi smo zatekli pretke naše kako ispovijedaju vjeru i prateći ih u stopu mi smo na pravom putu.***²⁸

A u drugom ajetu kaže: ***Zatekli smo pretke naše kako ispovijedaju vjeru i mi ih slijedimo u stopu.***²⁹

U suštini, neznanje koje može biti opravdanje jeste kada čovjek ne poznaje istinu i ne čuje za nju

²⁷ Misli se na ummet dawe, poziva u vjeru jer je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, poslat kao pečat poslanstva, da poziva sve ljude u islam i na pravi put.

²⁸ Sura ez-Zuhruf, 22

²⁹ Sura ez-Zuhruf, 23.

uopšte. Takav neće imati grijeha, a njegov propis je shodno njegovim djelima. Ako je od onih koji se pripisuju islamu i svedoči da nema drugog istinskog Boga Koji zaslužuje da Mu se robuje, te da je Muhammed Allahov poslanik, onda će se takav smatrati od njih (muslimana), a ukoliko se ne pripisuje muslimanima, njegov propis je pripadnost vjeri kojoj se pripisuje na ovom svijetu, a što se tiče Ahireta, njegov propis je propis onih koji su na fetri,³⁰ odluka o njima će pripadati samo Allahu na Sudnjemu danu. Najispravniji stav o njima jeste da će ih Allah iskušati onako kako to On bude želio, pa ko se od njih odazove i bude pokoran ući će u Džennet, a ko se ogriješi ući će u Vatru. Međutim, treba znati i to da u današnjem vremenu gotovo da nema mjesta do kojeg nije dopro poziv Vjerovjesnika, sallallahu ‘alejhi ve sellem, pomoću raznih sredstava informisanja, te miješanja ljudi jednih s drugima, tako da većina kufra (nevjerstva) biva iz prkošenja (a ne iz neznanja).³¹

Također je upitan šejh, Allah mu se smilovao: „Koji je propis onih koji smatraju onog koji opravdava

³⁰ Narod koji je živio u periodu između dva poslanika, kojima nije dolazio niko da ih opominje.

³¹ Vidjeti: *Medžmu'u fetavaš-šejh el-Ušejmin*, 2., br. pitanja: 222.

ljude u njihovu neznanju da je murdžija³² u tome?“, pa je odgovorio: „Što se tiče opravdavanja neznanjem, to je ono na što ukazuju uopšteni tekstovi (Kurana i Sunneta), i niko nije u mogućnosti da donese dokaz koji bi opovrgnuo to da je čovjek opravdan neznanjem. Uzvišeni je rekao: ***A Mi nijedan narod nismo kaznili dok poslanika nismo poslali!***³³, i rekao je Uzvišeni: ***O poslanicima koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakva opravdanja pred Allahom imali.***³⁴

Da nije opravdanja neznanjem, onda ne bi bilo koristi od poslanika, i ljudi bi bili obavezani sa fitrom,³⁵ tako da je opravdanje neznanjem od neminovnosti onoga na što aludiraju dokazi Kurana i Sunneta, i to su direktno potvrdili i kazali učenjaci ummeta kao što su Šejhul-islam Ibn Tejmije i Šejhul-islam Muhammed ibn Abdulvehab, Allah im se smilovao. Međutim, možda se desi da čovjek bude nemaran u traženju znanja, pa da bude griješan sa te strane, tj. možda mu je olakšano da sazna i nauči, ali on ne mari za to, ili mu bude rečeno: „To ti je haram.“, ali se

³² Jedna od islamskih sekti u vjerovanju koja nije na pravcu Ehli Sunneta vel-Džemata.

³³ Sura el-Isra, 15.

³⁴ Sura en-Nisa', 165.

³⁵ Ono od vjere što je urođeno pri čovjeku.

on ne obazire. U tom slučaju takav ne bi ispunio svoju obavezu i bio bi griješan zbog toga.

S druge strane, čovjek koji je živio među ljudima koji su činili grijehe i smatrali su da je to potpuno dozvoljeno, a zatim da kažemo da je griješan, bez da mu je došla uputa, to bi zaista bilo daleko (od istine). Mi u suštini, braćo, ne sudimo prema našim osjećajima, nego po onome na što ukazuje šerijat, a Silni i Uzvišeni Gospodar je rekao: *Zaista je Moja milost pretekla Moju srdžbu.*³⁶ Pa kako da kažnjavamo čovjeka u nečemu u čemu je neznalica, a njemu nije ni na kraj pameti palo da je ta stvar zabranjena? Naprotiv, Šejhul-islam Muhammed ibn Abdulvehab, Allah mu se smilovao, je rekao: 'Mi ne tekfirimo one koji su postavili kipa na kabur Abdulkadira el-Džeplanija i na kabur el-Bedevija, radi njihova neznanja i neopreznosti.'³⁷

Šejh, Allah mu se smilovao, je rekao: „Ali ostaje da sagledamo to da li se radi o nemarnoj osobi u traženju istine (upute), i još nezainteresovanoj, ili da smatra da je ispravno samo ono na čemu su ostali ljudi, te to čini bez potrage za istinom. Takav moguće da bude griješan, a svakako da je griješan u nezainteresovanosti da sazna

³⁶ Hadis el-Kudsijj.

³⁷ *El-Lika'ul-meftuh*, 33., pitanje 12.

istinu, te je moguće da neće imati opravdanje ako je u takvom stanju. Možda bude opravdan ako mu ni na kraj pameti nije palo da se ta stvar (koju čini) suprostavlja (islamu), a u blizini nije bio niko od učenih koji bi ga opomenuo. U takvom slučaju bi imao opravdanje, i stoga je preferirajući stav, da ako bi neko živio u pustinji (zabačenom kraju), daleko od gradova (civilizacije) i ne bi postio mjesec ramazan smatrajući da to nije obaveza, ili bi općio sa svojom ženom danju u mjesecu ramazanu, smatrajući to dozvoljenim, takav ne bi imao grijeh jer je bio neznalica, a od uslova da bi čovjek bio šerijatski obveznik jeste znanje o tome.

Poenta je u tome da je čovjek opravdan neznanjem, ali da nema opravdanje u nemaru sticanja znanja.³⁸

Upitan je šejh, Allah mu se smilovao: „Koji je vaš stav po pitanju onog koji kaže: 'Nema drugog boga sem Allaha i Muhammed je Allahov poslanik.', a zatim prinosi žrtvu nekom mimo Allaha? Da li je takav musliman? Imajući na umu to da je odrastao u muslimanskoj sredini?“

Šejh: „Onaj koji se približava nekom drugom mimo Allaha prinoseći mu žrtvu, učinio je veliki širk, i

³⁸ *El-Lika'ul-meftuh*, 39., pitanje 3.

neće mu koristiti to što priznaje da nema drugog Boga sem Allaha, niti njegov namaz, ili nešto mimo toga, osim ako bude odrastao u zabačenim predjelima, među ljudima koji ne poznaju ovaj propis. Takav će biti opravdan neznanjem, ali ga treba podučiti. Takvi su kao oni koji žive u zabačenim predjelima i prinose žrtve nekom mimo Allaha, prinose ih na kaburima, prinose ih evlijama i ne vide u tome nikakvu smetnju, a nisu bili upoznati da je to širk ili grijeh. Takvi će biti opravdani u neznanju. Međutim, čovjek kome bude rečeno: 'To je kufr.', a on odgovori: 'Ne.', i ne okani se prinošenja žrtvi evliji nad takvim je uspostavljen dokaz i on je nevjernik.“

Pitalac: „Dakle ako bi bio savjetovan i bilo mu rečeno: 'To je širk.', da li se za takvog može uopšteno donijeti sud da je mušrik ili nevjernik?“

Šejh: „Da, mušrik, kafir, otpadnik, i bit će mu ponuđeno da se pokaje, pa ako prihvati dobro je, a ako odbije bit će ubijen.“³⁹

Pitalac: „Da li u tome ima razlike u pitanjima koja su poznata većini ljudi i onih koja su manje poznata?“

Šejh: „Manje poznata će biti objašnjena, jer je poznavanje nečega stvar koja se vraća na svakog pojedinca, možda je nešto poznato meni a nepoznato tebi, ili poznato tebi, dok je u isto vrijeme nepoznato meni.“

³⁹ Misli se od strane kadije i izvršne vlasti, a ne od strane pojedinca.

Pitalac: „Kako da nad njim uspostavim dokaz? I koji je to dokaz koji treba biti uspostavljen nad takvima?“

Šejh: „Dokaz nad njim je ono što je došlo u govoru Uzvišenog: **Reci: „Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova, koji nema saučesnika; to mi je naređeno i ja sam prvi musliman.**“⁴⁰ I rekao je Uzvišeni: **Mi smo ti, uistinu Kewser⁴¹ dali, zato se Gospodaru svome moli i kurban kolji.**“⁴²

U onome što smo naveli imamo dokaz da je klanje (prinošenje žrtve) radi približavanja i veličanja ibadet, pa ko uputi svoj ibadet nekome mimo Allaha taj je mušrik. Tako da ako mu dođe dokaz i bude mu rečeno: To što radiš od djela je širk. A on ustraje u tome, takav neće imati opravdanje.“

Pitalac: „Dakle, bit će upoznat s tim?“

Šejh: „Da, mora biti upoznat.“

Pitalac: „Postoji šubha,⁴³ a to je da njegovo djelo jeste širk, ali da on nije mušrik! Pa kako da odgovorimo na to?“

Šejh: „To je tačno, nije mušrik ako se nad njim ne uspostavi dokaz, zar nije onaj koji je rekao: 'Moj Allahu,

⁴⁰ Sura el-En'am, 162-163.

⁴¹ Vrelo u Džennetu.

⁴² Sura el-Kewser, 1-2.

⁴³ Tj. nejasnoća i ono što stvara nedoumicu kod čovjeka.

Ti si moj rob, a ja sam Tvoj gospodar.', rekao riječi kufra? Uprkos tome nije bio nevjernik, jer je pogriješio od silne radosti. Zar onaj koji je prisiljen na kufr ne učini to u vanjštini, dok je njegovo srce staloženo u imanu (vjerovanju)? Učenjaci koji su govorili: 'Riječ je kufr, dok onaj koji je rekao nije nevjernik.', odnose se na onog nad kim nije uspostavljen dokaz, i ne poznajemo njegovo stanje. Međutim, ako bi znali njegovo stanje, pa šta nam onda preostaje? Ako kažemo: 'Nije počinio kufr?', onda bi to značilo da niko nije nevjernik. Onda se za nikog ne bi moglo reći da čini kufr, čak ni onaj koji ne klanja (obavlja molitvu) ne bi počinio nevjerstvo.' Ibn Tejmijje rekao: 'Ako bi do njega stigao dokaz, onda bi se smatralo da je on nad njim i uspostavljen.', a nije dovoljno da dokaz samo dopre do njega sve dok ga ne razumije, jer kada bi smo pretpostavili da je čovjek stranac a mi mu učimo Kur'an, i ujutru i naveče, ali on nema pojma o njegovom značenju, da li je nad njim uspostavljen dokaz? Uzvišeni je rekao: ***Mi nismo poslali nijednog poslanika koji nije govorio jezikom naroda svoga, da bi im objasnio.***⁴⁴ ⁴⁵

Nadamo se da je stvar postala jasnija, te da je objašnjena suština govora šejha el-Usejmina, Allah mu se smilovao, te da on smatra da je osnova da čovjek biva

⁴⁴ Sura Ibrāhim, 4.

⁴⁵ *El-Lika'ul-meftuh*, 48., pitanje 15.

opravdan neznanjem, a to je izraženo kod onoga koji je tek prihvatio islam, ili onog koji je živio u zabačenim predjelima daleko od mjesta gdje ima znanja ili ko je živio među narodom kojima nije ni na kraj pameti palo da krše šerijat a oni su u suštini činili djela velikog širka.

Allah najbolje zna.

Islam: Pitanje i odgovor